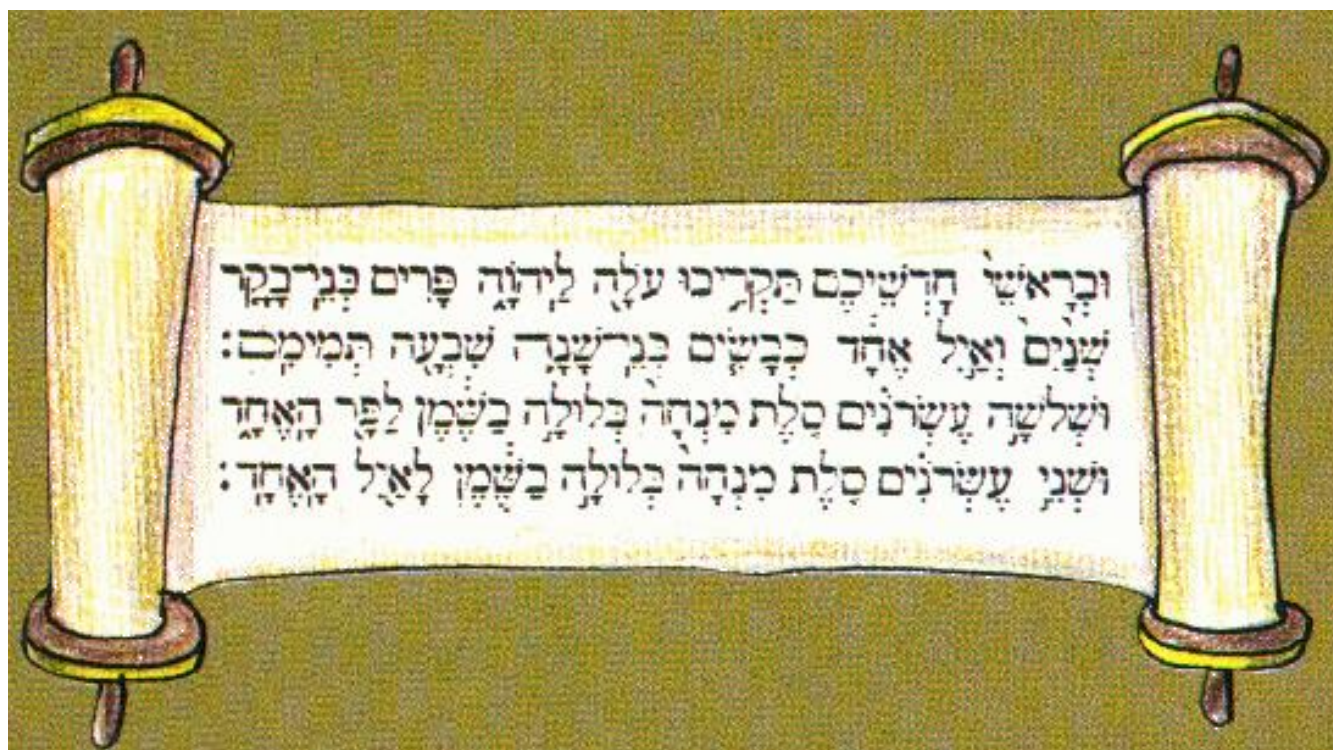

KRIAS HA'TORAH FOR ROSH CHODESH AND SPLITTING UP PESUKIM

JANUARY 30, 2024
HEBREW VERSION
Talmud Tuesday, יתרו

קריאת התורה לראש חודש

3. רש"י מסכת מגילה דף כב עמוד א

הלכתא מאי - בשל מעמדות.

According to Rashi, what is the last line of the Gemara referring to?

4. חידושי הרמב"ן מסכת מגילה דף כא עמוד ב

וא"ת למה פסקו הלכה בזה והלא המעמדות אינן נוהגין לאחר חרבן והלכתא למשיחא היא...

What is the Ramban's question on Rashi's read of the Gemara?

5. רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק יג הלכה ד

ובראשי חדשים, הראשון קורא שלשה פסוקים מפרשת צו, והשני חוזר וקורא פסוק ג' שקרא הראשון ושני פסוקים שאחריו כדי שישיר בפרשה שלשה פסוקים, והשלישי קורא שלשה פסוקים ששייר השני עם וביום השבת, והרביעי קורא ובראשי חדשיכם, ואם חל ראש חדש להיות בשבת מוציאין שני ספרים בשחרית, באחד קורין בו סדר אותה שבת ובשני קורא בו המשלים ובראשי חדשיכם, והמפטיר קורא ענין ראש חדש, ומפטירין והיה מדי חדש בחדשו, וראש חדש אב שחל להיות בשבת מפטירין חדשיכם ומועדיכם שנאה נפשי, ור"ח שחל להיות באחד בשבת מפטירין בשבת שלפניו ויאמר לו יהונתן מחר חדש

According to the Rambam, what is the last line of the Gemara referring to?

6. חידושי הרמב"ן מסכת מגילה דף כא עמוד ב

...ואלו בפרשת החודש אין שם אמצעי על השני...

What is the Ramban's first question on the Rambam's read of the Gemara?

7. חידושי הרמב"ן מסכת מגילה דף כא עמוד ב

...ואני תמה על לבם של ראשונים שהיה כפתחו של אולם מה הרויחו בדילוג הזה והלא אותה חששא ואותה גזרה שחששו לה בגמרא שקוראין על הסדר, אף בדילוג הזה במקומה עומדת, שהרי הנכנסין כשיראו השני מתחיל בפסוק שלישי שבפרשה יאמרו לא קרא ממנה הראשון אלא שני פסוקים, ומה הועילו חכמים ז"ל בתקנתן בדילוג הזה...

What is the Ramban's second question on the Rambam's read of the Gemara?

8. חידושי הרמב"ן מסכת מגילה דף כא עמוד ב

...אבל המנהג שהנהיגו הגאונים ז"ל על פי שלהן דאמצעי שהוא השני דולג אין כאן מי שהסכים עמהם, אלא שאין ליגע במה שהונהג על פי הגאונים ז"ל וכ"ש בזה שאין במנהג שלהם משום איסור וכבר שנינו אל ישנה אדם מפני המחלוקת.

How does the Ramban conclude?

9. שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תכג סעיף ב

וקורא הכהן ג' פסוקים שהם: וידבר, צו, ואמרת. ולוי חוזר וקורא ואמרת וקורא את הכבש אחד, ועשירית האיפה. וישראל קורא עולת תמיד עד ובראשי חדשיכם. ורביעי קורא ובראשי חדשיכם, עד הסוף.

How does the Shulchan Aruch hold?

10. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות ראש חודש סימן תכג סעיף ב

...ודע עוד דהגר"א חולק אעיקר דינא דמחבר ולדעתו סדר הקריאה בר"ח הוא כן כהן קורא ג' פסוקים והלוי חמשה עד סוף הפרשה והשלישי חוזר וקורא ג' פסוקים האחרונים בפרשה שקראו וקורא וביום השבת עד פ' דר"ח והרביעי קורא בפ' דר"ח ועיין בביאור הלכה:

What does the גר"א think that the proper procedure on Rosh Chodesh is?

11. שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קלז סעיף ו

הקורא בתורה ראשון, וקרא השני מה שקרא הראשון, אם הוסיף על מה שקרא הראשון פסוקים, או אפי' שנים במקום דלא אפשר, אותו שני עולה מן המנין; ואם לאו, אינו עולה מהמנין, חוץ מפרי החג, משום דלא אפשר.

12. משנה ברורה סימן קלז ס"ק כא

או אפילו שנים - היינו שהוסיף שני פסוקים על פסוק אחד שקרא ממה שלפניו וכמו שאנו נוהגין בר"ח שהלוי מתחיל פסוק שקרא הכהן ואינו מוסיף רק שני פסוקים מפני שא"א בענין אחר כמו שיתבאר בהלכות ר"ח:

According to the משנה ברורה, who is the custom to follow?

13. ארחות רבינו הקהלת יעקב חלק ג עמוד רנה

קה"ת בר"ח

ג. קה"ת בר"ח, אצל מרן החזו"א זצוק"ל התחילו לשני ואמרת ולא קראו כשטת רבנו הגר"א ז"ל ואמר מרן משום דברמב"ן מבואר דלא כגר"א מביא שם את טענות הגר"א ודחאם ולכן נוהגים כמו הרמב"ן. (מובא בבה"ל סי' תר"ג).

How did the Chazon Ish hold and why?

14. ספר ארץ ישראל סימן ו אות ב

ב האשכנזים הפרושים נוהגים (על פי הגר"א) לקרוא קריאת התורה דראש חדש: לכהן מן, וידבר עד עלה תמיד, ללוי את הכבש עד, ריח ניחוח לה', ולישראל חוזרים מן, עולת תמיד וגו' וביום השבת עד ונסכת, ולרביעי, ובראשי חרשיכם, [ובתפוצות ישראל קורים ללוי חזרה מן ואמרת עד רביעית החין, ולישראל עולת תמיד וביום השבת] כנאמר במוש"ע סימן תכ"ג על פי הגמרא מגילה כב וכרב). ואילו הגר"א ערער ע"ז, דהא אין מתחילים פחות מג' פסוקים אחרי פתיחה גזירה משום הנכנסים, על כן סדר הגר"א כנאמר במסכת סופרים, ולדעתו מדובר בגמרא דילן לגבי מעמדות. וכן הוא ברמב"ן ומאירי, וראה גם רשב"א ומה שכתב בזה החת"ס סימן ק"א וביאור הלכה שם].

What does R' Tucazinsky say the custom is?

כל פסוקא דלא פסקי משה

VIOLATIONS

15. מסורה חוברת א עמוד יז

ואשר נראה לבאר בזה, דהרי בעשרת הדברות מלבד הטעם התחתון, יש בהם גם טעם עליון, וחלוקים הם הטעמים האלו בזה, דטעם התחתון מחלק את הקריאה לפסוקים כמו הטעמים של שאר כל התורה כולה, אבל הטעם העליון אינו מחלק את הקריאה לפסוקים אלא לדברות, ולכן, לפי הטעם העליון הטעמים מצרפים כמה פסוקים בדברה דשבת כאילו הם הכל פסוק אחד, והפסוק דלא תרצח לא תנאף ולא תגנב לא תענה ברעך עד שקר נחלק ע"י הטעם העליון לדי' פסוקים חלוקים, מאחר שחלוקים הם לדי' דברות.

16. נפש הרב עמוד קמא

יב רבנו סיפר היאך שהגר"ח והגרמ"ס, ז"ל, לא הניחו לקרוא עשרת הדברות בטעם העליון, דכל פסוקא דלא פסקי משה וכו'. [ועיי' מסורה חוברת א', עמוד יח, בבאור מנהג העולם].

According to R' Moshe Soloveitchik and R' Chaim, what is the issue of reading the Aseres Hadibros with "Taam Elyon"?

17. נפש הרב עמודים קמ-קמא

כדאיתא בברייתא במגילה (שמה). וביאר בזה רבנו, שיסוד ההלכה הוא, שצריכים לקרות את התורה ככתבה. ואם מפסיק באמצע הפסוק, הרי אין זו קריאה ככתבה. והוא הדין נמי אם קורא במהירות ומחבר בי פסוקים אהדדי מבלי לשהות קצת בין פסוק לפסוק [כמנהגם של הרבה בעלי קריאה, שאין שוהים בסוף פסוק] ג"כ אין זו קריאה ככתבה, ועובר ממש בזה האיסור דכל פסוקא דלא פסקיה משה. והיינו

כל According to R' Soloveitchik, what is another common example which violates the principle of פסוקא?

FRIDAY NIGHT KIDDUSH

18. בראשית פרק א פסוק לא

(לא) וַיִּרְא אֱלֹהִים אֶת־כָּל־אֲשֶׁר עָשָׂה וְהִנֵּה־טוֹב מְאֹד וַיְהִי־עֶרֶב וַיְהִי־בֹקֶר יוֹם הַשְּׁשִׁי :

19. בראשית פרק ב פסוקים א-ג

(א) וַיִּכְלֹו הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ וְכָל־צְבָאָם : (ב) וַיְכַל אֱלֹהִים בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיִּשְׁבֹּת בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה : (ג) וַיְבָרֶךְ אֱלֹהִים אֶת־יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשֵׁהוּ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְכַל־מְלַאכְתּוֹ אֲשֶׁר־בָּרָא אֱלֹהִים לַעֲשׂוֹת :

20. סדר רב עמרם גאון (הרפנס) סדר שבתות

וכסדר הזה מקדש בביתו. אומר ויכלו כל הפרשה. ומברך בורא פרי הגפן, אם יש לו יין. ואח"כ מברך על היום. ברוך אתה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו ורצה בנו. ושבת קדשו באהבה הנחילנו זכרון למעשה בראשית. תחלה למקראי קדש זכר ליציאת מצרים. כי בנו בחרת ואותנו קדשת מכל העמים. ושבת קדשך באהבה וברצון הנחלתנו. ברוך אתה ה' מקדש השבת.

According to R' Amram Gaon, where does Kiddush start from?

21. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעא סעיף י

מקדש על כוס מלא יין שלא יהיה פגום, וטעון כל מה שטעון כוס של בהמ"ז, ואומר ויכלו מעומד, ואח"כ אומר בפה"ג ואח"כ קידוש. הגה: ויכול לעמוד בשעת הקידוש, ויותר טוב לישב (כל בו); ונוהגים לישב אף בשעה שאומר ויכלו, רק כשמתחילין עומדין קצת לכבוד השם כי מתחילין יום הששי ויכלו השמים ונרמו השם בר"ת. וכשמתחיל יתן עינו בנרות (מהרי"ל ושכל טוב), ובשעת הקידוש בכוס של ברכה, וכן נראה לי. ע"ל סימן קפ"ג סעיף ד'.

According to the Shulchan Aruch, where does Kiddush start from? What about for the Rama?

22. שו"ת חתם סופר חלק א (אורח חיים) סימן י

...ושם דברנו ג"כ שיש מפקפקים על מה שנוהגין להתחיל קידוש ליל שבת קודש בויהי ערב ויהי בקר יום הששי והוא באמצע הפסוק, ואמרתי לישב המנהג כי ברצונם להתחיל יום הששי מפני צירוף שם הוי' שבראשי תיבות יום הששי ויכולו השמים, ולא נכון להתחיל יום הששי שאין בו משמעות של כלום /כלות/ יום הששי ויכולו השמים וע"כ לצרוף ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, מה תאמר היה להתחיל תחילת הקרא וירא אלקים את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, לא נכון להתחיל בליל ש"ק בזה מפני דרשות חז"ל טוב מאוד זה המות [עיי' ב"ר סוף פרשה ט'] והשתא דלא אפשר באופן אחר שרי למפסק קרא, כנלע"ד לישב המנהג: ...

How does the Chasam Sofer explain why this doesn't violate the principle of פסוקא?

23. נפש הרב עמוד קנט

קידוש: א הפוסקים העירו על כך שיש בעיא במה שאנו מתחילים לומר את הקידוש (שבלייל שבת) מהתיבות ויהי ערב ויהי בקר יום הששי, דכל פסוקא דלא פסקי משה וכו'. ורבנו סיפר שפעם אמר לו ת"ח אחד סברא להתיר בזה, דבגמ' מגילה (כב.) מבואר, דלצורך גדול יש להתיר איסור זה, וה"נ בליל שבת איכא צורך גדול, דבמדרש רבה דרשו על תחילת הפסוק ההוא, וירא א' את כל אשר עשה והנה טוב מאוד, ר"מ אומר, טוב זה החיים, טוב מאוד – זה המות, וצורך גדול הוא שלא להזכיר, ואף לא לרמוז, למות בהתחלת הקידוש [והיא היא סברת החת"ס שבתש"ו חאו"ח סי' י']. ורבנו צחק מזה, ומאוד לא היה ניחא ליה בסברא זו. וע"כ אמר שדרכו היה להקפיד לומר בלחש מתחילת הפסוק – וירא א' את כל אשר עשה וגו'. [עיי' בס' אורחות חיים לס"י רע"א אות ח'.]

What did R' Soloveitchik think of the Chasam Sofer's suggestion? What was the R' Soloveitchik's personal practice?

KIDDUSH SHABBOS MORNING

24. שמות פרק כ פסוק יא

כִּי שֵׁשֶׁת־יָמִים עָשָׂה יְקוֹק אֶת־הַשָּׁמַיִם וְאֶת־הָאָרֶץ וְאֶת־הַיָּם וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּם וַיָּנַח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עַל־יְדֵי יְקוֹק אֶת־יְלִוִם הַשָּׁבָת וַיְקַדְּשֶׁהָ: ס

25. שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רפט סעיף א

יהיה שלחנו ערוך ומטה מוצעת יפה ומפה פרוסה כמו בסעודת הלילה, ויברך על היין בפה"ג והוא נקרא קידושא רבא...

According to the Shulchan Aruch, what is the Kiddush during the day?

26. משנה ברורה על שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רפט סעיף א

(ב) ויברך וכו' - יש נוהגין לפתוח מתחלה פסוק ושמרו בני ישראל וגוי או זכור את יום השבת עד ויקדשהו ויש מההמון שפותחין מעל כן ברכ' וגוי' ושלא כד'ן הוא דכל פסוקא דלא פסקיה משה אן לא פסקינן :

What are the different customs that the Mishna Brura quotes? Which one doesn't he approve of and why?

27. שו"ת מהר"ם שיק אורח חיים סימן קכד

...ואני אמרתי דכלל זה דכל פסוק דלא פסקיה משה וכו', זה דווקא אם רוצה לומר הקרא בדיוק משום איזה חיוב או דרשא או דצריך לזה הענין וכדומה, אבל אם אומר רק בדרך צחות הוי כמו דקיימא לן ביורה דעה סימן רפ"ד [סעיף ב'] דאף על גב דאין כותבין דברי תורה בלי שרטוט, מכל מקום אם הוא כותב רק בדרך צחות מותר אפילו בלא שרטוט, עיין שם.

ואם כן הכא נמי נראה לי כן, דנידון דידן דמה שאנו מסיימים 'על כן ברכ' וגוי' הוא רק להודיע ולפרסם שה' ברכ' את יום השבת קודש מששת ימי בראשית וקדושתו קבועה וקיימא בקשר אמיץ וחזק, והוי רק כמו קריאה והכרזה לעורר את עצמו ואת השומעים למען ישמרו גם כן קדושת השבת שהיא קדושה מאוד, וכיון שהוא רק אמירת התעוררות ואומר אותו בלשון צחות כלשון הקרא זה וודאי מותר, וכמו שכתב מרן זצ"ל בתשובה הנ"ל סימן י' דבוודאי מותר לומר 'ה' אלקיכם אמת' [במדבר ט"ו מ"א] כמה פעמים ביום אף על גב דמפסקא ליה מכולא פסוקא, משום שאומר זה רק דרך הודעה ולימוד עיין שם. ואם כן הכא נמי דהא הקידוש עיקרו הברכה, רק שאומרים הפסוקים לכבוד קדושת השבת וכנ"ל...

What is the Mahram Shik's suggestion as to why Kiddush doesn't violate this principle?

הגבהה

28. דברים פרק ד פסוק מד

(מד) וְזֹאת הַתּוֹרָה אֲשֶׁר־עָם מֹשֶׁה לָּפְנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל :

29. במדבר פרק ט פסוק כג

(כג) עֲלֵפִי יִקְוֶל יַחְזִו וְעֲלֵפִי יִקְוֶק יִסְעוּ אֶת־מִשְׁמַרְתִּי יִקְוֶק שְׁמְרוּ עֲלֵפִי יִקְוֶק בְּיַד־מֹשֶׁה :

30. נפש הרב עמוד קמב

בשעת הגבהת הספר נוהגים לומר וזאת התורה וכו', וכבר נתעורר בזה הגר"ח מוואלאז'ין, שעפ"י די' ביד משה זה רק חצי פסוק, ויש באמירתו משום כל פסוקא דלא פסקי' משה. ורבנו אמר שהוא נזהר בזה, שלא לומר כמנהג העולם.

What did R' Soloveitchik think about the פסוקים by הגבהה?

וגוי

31. נפש הרב עמוד רמא

רבנו סיפר לנו שפעם מסר מאמר בכת"י להדפיס, וכשקיבל בחזרה מהמדפיסים את הגליונות לבדוק מצא ששינו קצת ממה שכתב הוא בכת"י, שכשיטט במאמרו חזר פסוק כתב אח"כ וגוי, והמדפיסים רצו לסדרו בסגנון קצת יותר מודרני, והשמיטו תיבת וגוי, והכניסו במקומו ארבע נקודות (להורות שחסר כאן ההמשך, כנהוג), ורבנו אמר שהקפיד בזה, דבהבאת חצי פסוק יש בזה בעיא משום **כל פסוקא** דלא פסקי משה וכו', ולפיכך נהגו הגאונים מהדורות שעברו להוסיף תיבת וגוי, ואולי לא סגי בהדפסת ארבע הנקודות במקום וגוי.

What was R' Soloveitchik strict about in the context of writing ספרים?

EXPLANATION OF RAV SOLOVEITCHIK

32. שמות פרק לד פסוקים ו-ז

(ו) וְעֵבֶר יִקְנָקָא עַל־פְּנֵי וְיִקְרָא יִקְנָקָא יִקְנָקָא אֶל רַחִים וְחֲנֹן אֶרְדְּ אֲפִים וְרַב־חֶסֶד וְאַמֶּת :
(ז) נִצַּר חֶסֶד לְאֱלֹהִים נִשְׂאָ עָנֹן וְנִפְשַׁע וְחִטָּאָה וְנִקְהָ לֹא יִנְקָה פִקְדָא עָנֹן אֲבוֹת עַל־בְּנֵים וְעַל־בְּנֵי בָלִים עַל־שְׁלֹשִׁים וְעַל־רַבְעִים :

33. רשימות שיעורים (רי"ד סולובייצ'יק) מסכת ברכות דף יב עמוד ב

...והנה האחרונים העירו על המנהג לומר י"ג מדות בעת פתיחת הארון ביום טוב דפוסקים ב"ונקה" שבאמצע הפסוק, וצ"ע דהא כל פסוקא דלא פסקיה משה אגן לא פסקינן. ונראה דרק כשחל חיוב אמירת פסוקים אז חל איסור לומר חצי פסוק. אמנם הי"ג מדות אינן נאמרות בתורת פסוקים אלא בתורת י"ג מדות, וחל היתר מיוחד לאמרם בתורת י"ג מדות (עפ"י הגמ' ר"ה יז : "יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם"). וע"כ מותר להפסיק באמצע הפסוק בשעה שמסיים י"ג מדות.

34. שיעורי הגריד"ס הלכות קריאת התורה עמוד קע

...ונל"ת ע"פ מש"כ כבר, דהאיסור בפסוקי הוא דוקא כשקוראו בתורת תושב"כ ובתורת מקרא, אבל כשקוראו באמצע הגמ' להתלמד, אינו נכנס בגדר איסור זה. וכן ב"י"ג מדות, ופסוקי וסלחת לעונינו ולחטאותינו, ושוב מחרון אפך. דכל הפסוקים שבאותו הפ' נכללים בהיתר ריו"ח- מלמד שנתעטף הקב"ה כש"ץ... יעשו לפני כסדר הזה, שמותר לאומרם בתורת תחינה, ולא דוקא בתורת מקרא...

How does R' Soloveitchik explain the custom by the מדות י"ג?